

POLITIET

Politidirektoratet

Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Vest politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

20/122871 - 23

27.11.2020

Høring - Forslag om straffeansvar for "lønnstyveri" og om at lønn skal betales via bank

Det vises til Arbeids- og sosialdepartementets brev 1. oktober 2020 ad overnevnte høring med frist for høringssvar 10. desember 2020.

Vest politidistrikt fremmer med dette merknader til høringen.

Vedrørende høringsnotatet "Straffansvar for lønnstyveri og økt strafferamme ved brudd på bestemmelser i arbeidsmiljøloven mv."

Politidistriktet er av den oppfatning at det er hensiktsmessig at det innføres egen straffebestemmelse i arbeidsmiljøloven for lønnstyveri og at lovforslaget har fått en hensiktsmessig utforming. Det vil videre gi god sammenheng i regelverket at det også innføres et straffansvar for brudd på OTP-loven.

Politidistriktet ønsker imidlertid å påpeke enkelte problemstillinger lovforslaget om straffansvar for lønnstyveri reiser. Det kan for det første påpekes at det nå gjøres straffbart å ikke utbetale avtalefestet eller lovbestemt lønn. Utenfor området for allmenngjøring vil en arbeidsgiver fremdeles kunne utnytte arbeidstaker ved at den avtalefestede lønnen settes urimelig lavt. Så lenge slik lav lønn faktisk utbetales i henhold arbeidsavtalen, går en klar av straffansvaret i lovforslaget, uten at realiteten for arbeidstaker nødvendigvis vil være så mye bedre enn dersom avtalt/tariffestet lønn helt eller delvis uberettiget holdes tilbake. Det er imidlertid vanskelig å stenge for denne muligheten uten å innføre en generell lovfestet minstelønn, hvilket selvsagt ville kreve nokså grundige overveielser og reiser en rekke problemstillinger som ligger utenfor denne høringens rammer.

Politidistriktet vil for det annet påpeke at det forekommer forholdsvis ofte at arbeidstaker i henhold til arbeidsavtalen har tariffestet eller på annen måte rimelig lønn, men at arbeidsgiver ved å ta urimelige høye priser for kost, losji eller andre ytelser (f.eks. privat bruk av kjøretøy, fritidsutstyr m.v.) som arbeidstakeren mottar fra arbeidsgiver, oppnår at reell lønn for arbeidstakeren blir svært lav, jf. også notatet på bl.a. side 8 og 16. Problemstillingen er for så vidt kjent fra straffesaker på allmenngjøringslovens område. I realiteten er dette også en form

Vest politidistrikt

Post: Postboks 85, 6901 Florø
E-post: post.vest@politiet.no

Tlf: (+47) 55 55 63 00

Org. nr: 983998461
www.politiet.no

for "payback" ordning. Problemstillingen kan ha en side mot forbudet mot lønnstrekk i arbeidsmiljøloven § 14-15 andre ledd bokstav c, men denne bestemmelsen fastsetter strengt tatt bare at eventuelt trekk må ha avtalegrunnlag, noe en arbeidsgiver enkelt vil kunne sørge for. Det vil også kunne være et spørsmål om det skjer et "trekk" i lønn, eller om dette er avtaler som står på egne ben separat fra arbeidsavtalen og derfor faller utenfor virkeområde for § 14-15 andre ledd bokstav c. Arbeidsmiljøloven § 14-15 tredje ledd inneholder en regel som begrenser trekkadgangen, men denne er knyttet opp mot arbeidstakerens underholdsbehov, sml. dekningsloven § 2-7, og ikke mot rimeligheten av trekkbeløpet. For utsendte arbeidstakere er det som påpekt i høringsnotatet - i forskrift om utsendte arbeidstakere § 11 - gitt egen bestemmelse om at trekk for innkvartering skal stå "i rimelig forhold til arbeidstakers nettolønn og kvaliteten på innkvarteringen". Bestemmelsens anvendelsesområde er imidlertid begrenset til å omfatte utsendte arbeidstakere og til vederlag for innkvartering.

Det antas at problemstillingen med arbeidsgivers vederlag for ytelser til arbeidstaker i praksis må løses ved at det må skje en konkret bredere vurdering av om realiteten i det totale mellomværende mellom arbeidsgiver og arbeidstaker er at lønnsforpliktelsen ikke er overholdt. Politidistriktet holder det åpent om det bør gis tilsvarende regel som forskrift om utsendte arbeidstakere § 11 i tilknytning til forslaget § 19-1 a (men ikke begrenset til vederlag for innkvartering), eller om en slik regel skal anses å følge gjennom en tolkning av gjerningsbeskrivelsen i forslaget § 19-1 a, slik en oppfatter at høringsnotat legger opp til. Det bør i begge tilfelle gis nærmere retningslinjer for vurderingen i forarbeidene.

Politidistriktet stiller seg også positiv til den foreslåtte forhøyelsen av strafferammen i arbeidsmiljøloven § 19-1 andre ledd. Selv om det rett nok vil være et fåtall tilfeller hvor forhøyelsen av strafferammen vil få praktisk betydning, vil forhøyelsen av strafferammen være et viktig signal fra lovgiver om alvorlighetsgraden av brudd på loven, og at straffenivået skal videre opp sammenlignet med dagens nivå.

Vedrørende høringsnotat "Endringer i arbeidsmiljøloven – Innføring av krav om at lønn skal utbetales via bank"

Politidistriktet er av den oppfatning at den foreslåtte bestemmelsen om lønnsutbetaling via bank vil være et egnet tiltak for å redusere handlingsrommet for arbeidslivskriminalitet og annen svart økonomi. Bestemmelsens andre setning inneholder dessuten sikkerhetsventil mot urimelige utslag av bestemmelsen og det er derfor vanskelig å se viktige motargumenter mot lovforslaget. Det er uansett vanskelig å se for seg at arbeidstilsynet eller politi- og påtalemyndighet vil vie ressurser til å sanksjonere mindre straffverdige brudd på bestemmelsen.

Med hilsen

Gunnar H. Fløystad
Politiinspektør/påtaleleder

Saksbehandler: Padv.2 Sigurd Åsnes Granli

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kopi:			
Arbeids og sosialdepartementet	Postboks 8019 Dep	0030	Oslo

Mottakere			
Politidirektoratet	Postboks 2090 Vika	0125	Oslo